

ДРАГОСЛАВ ХАЦИ ТАНЧИЋ

МУКЕ ПО ИСЛЕДНИКУ

ОПЛЕМЕЊИВАЧ

Оплемењивач духовног сметлишта.

Не било којег.

Старо, а мало познато занимање. На невеликом гласу. Такво из доступних и недоступних разлога. Бави се њиме уместо других, потписац. Хоће се рећи писац уже специјалности. За вредновање и сопствено коришћење недостајућег на туђем, новом или старом.

Не, он није дружбеник колекционара грешака, филателијских, штампарских и сваких других склизнућа, у сакупљачкој страсти саме себе ради.

Најмање је ловац на непроцењене материјалне вредности, чије се време чека.

Ойлемењивач Д.С. има своје донаторе, могло би се тако рећи иако они не поклањају већ он узима не питајући, а најтачније је да он узима остављено које власник више не жели.

Огледало сваког пишевог неисписаног је пишево исписано. Али није свако зналац огледала. *Ойлемењивач Д.С.* то јесте. Он ће са тог огледала пресликати неисписано на њему и ставити га у оквир новоисписаног по њему, том неисписаном, са својим потписом.

Несуђени пак аутор тог новоисписаног никада неће препознати ни трагове свога у њему, нити схватити поступак извођења на други пут његовог, али мало друкчијег, како то приређује *Ойлемењивач Д.С.*

Одштампана грешка може бити пун погодак и задржава се у накнадним издањима књиге. *Ойлемењивач Д.С.* такву судбину грешке беспогрешно предвиђа, али не предухитрује њеног аутора

у накнадном коришћењу. Последице словних грешака су испод лествице његове мере.

Ойлемењивач Д.С. ствара из грешака других, а да притом не буде грешник попут плагијатора.

Његово из туђега није археолошко налепљивање делова претпостављене целине ископаних остатака. Дело му је исцела, шавови би га чинили крпежом са недуховне депоније.

Он је беспошtedни супервизор оних из књижевног братства који су дезоријентисани у самокритици. А ради у потаји зарад поштеде од могућега самобичевања тих услужних му позајмљивача.

Сваки његов следбеник, а нађу се иако се не одају, рећи ће да је он учитељ учења од недоучених, да, добро казују, али од њега самог нећете чути да он надмашује оне од чије недоучености учи.

И не будите у заблуди да је он књишки писац. Сматрати га таквим већи је грех од подређивања његове рециклаже удисању дима и осталог са градских депонија, са свим њиховим проученим и непроученим, што нас ефикасно суспендује са овога света.

Кажњава за опомену на добро професионално владање оне који у своме замењују квалитетно лошим, каже себи подстичући се на нова сметлишна разгртања у освежавање духовне климе.

РАСАД

Сада баштовани. Расађује корење цветова детаља из замишљене целине свог раскућеног књижевног дела.

Само раскућење његовог књижевног дела има своју неславну историју. У часу једног очињег прогледавања открило му се да му је кућа под окупацијом жутих мрава, а њено трајање очигледно вишегодишње, судећи по обележјима која су стала да му се показују. Толико утемељено присвајање, сада већ у његовом духовном сагледавању, да се сами детаљи његовог књижевног дела нису могли саставити у смислену целину замишљеног књижевног дела, искључиво због инсектоидног извора његове инспирације, разуме се већ, не случајно у његовом подсвесном. Било му је посве јасна сопствена немоћ да својом минуциозношћу досегне компактност целовитости оствариве у освајачкој страсти непрекидних мрављих колона. У времену није имао савезника за нови почетак.

Шта му је било преостало, кад је већ рационално превладало у њему, него да сада у владајућем модном тренду крчми распарену књижевну робу. А добронамерним колегама захваљује на понудама иначе непотребних му шнитова за такву књижевну преобуку.

КЊИЖЕВНА ГРОБЉА

Више се нема куд. И, ето, јутрос он стаје испред свог писаћег стола и окађује књижевна гробља уважених колега писаца: очајања пред празним папиром; немоћне погледе у небо да им се жељено самоисписује; падања на колена пред затуреним речима не би ли им се макар јавнуле; пребеге неверних им тема; дирљива признања да су дотучени накнадним сазнањем о безвредности написаног; потеря за целим реченицама што су им се биле у невреме препоручивале; мучна испетљавања из затвора у заградама и гриже савести у потезања трију тачки за недореченост; панична узнемирења због накнадних открића испалих слова из речи; неуспеле рехабилитације профанисаних идеја; клонућа у лову на праву реч, што им буде на врху језика, и... нестане, у само непостојање или понуди свој синоним, којим се ипак не може заменити; колебања: цепати (никад више) или само прецртати (можда вратити).

А тек чупања косе због граматичких згрешења!

Не остави неокађене ни приче о тегобном настајању и лаком нестајању приче, приче која није или неће да буде прича, већ неприча.

Крстача до крстаче још живих писаца.

Час је да види на чему је: Ако је он сам нечија изгубљена реченица, ако не и сама прича...? Па му се додаје: Онда шта...?

МУКЕ ПО ИСЛЕДНИКУ

У постављању услова за обављање какве провере реткост је да изостане провера онога који ће проверавати. Па се тако, на пример, захтева да будете читач без замуцкивања да би вам се поверио посао, иследнички – преиспитивање распричаности. Не било какве већ оне у књижевном тексту. Са повлашћеним речима и реченицама у њему. У њиховој привилегији допуштене учесталости са умножавањем (незамарљивом) тиражу књиге, при свему на неограничени рок.

Ослободите ли се и подозрености због непредвидивих последица таквог текста, остајете под теретом своје збуњености и замора у наизменичном ишчитавању важнијег од важног и безвредног до једва прихватљивог, што није ритам могуће подношљивог равномерног успиња и силажења на траци вредности већ исцрпљујућа вишеструка смена неуједначених узлазности са степенастим силасцима, које вас, једно и друго, у својој обостраној спојености спетљавања са самим собом, али и физичког изнуривања, неизбежно подводе мани замуцкивања у себи самом.

Али добро. И мани може бити места у сопственој користи.

Достојанство победника не дозвољава да се не одају почести пораженом. Ни овде, у одсуству одмерености као тражене врлине, тај дуг части није могао да изостане. Требало је само разумети неми говор ових победница, тих речи и реченица. Ви имате слуша за значења неизговореног, али понуђено вам је и више од тога: прелиставање неисписаних есеја о илузији сопствене важности, што би могло бити у самом бићу језика, али и просветљавање трачком наде, скућене у хошку нескућене среће. Таквом укрштању прстију умности и неиздисаја одстрањеног нисте се надали. Занемели сте. Доведени још једном до замуцкивања. У удвострученој принуди узмаћи му не можете. Још једном нисте имали среће. А иследнички посао вам је тако лепо кренуо, по оцени и самог (књижевног) тужиоца.

Но, не губимо наду да је све изгубљено. У измењеним сте улогама (таква је судбина иследника, превртљива), нисте више пред књижевним муцавцем, он је сада пред вама. Шта се од вас очекује у мучном послу извртања једне увртености у саму себе?

Зна се да је муцање јогунство језика. Језика као речи и њеног, рецимо, гласовног или писаног отправка свету. Није на вама да доказујете ту побуну овог јединства. Не треба вас уверавати ни у привид те својеглавости. Сматрате је очигледном. Са доказом у неуздржавању муцавца од запричавања, у својеписаном или туђом руком му записиваном. Због неодавања, у оба случаја. Чега и чијег? Свога и осталог (не)прихваћеног. Ослобођени сте заблуде да је једно и/или друго сама случајност у његовој неконтролисаности. На вама је онда часна дужност да у тој својеврсној мутавости откријете струје са бистрих потока речи, које се без ваше дозволе не би смеле зајазити. Не смете, међутим, допустити себи да вас у тој мисији заведе тугаљивост од потиснуте стидљивости муцавца из његове ране животне доби, у његовој осујећености родитељском суровитости која му је као младом бићу претила одсецањем језика буде ли још једном исплазило језик. Уосталом, време родитељства над њим је прошло и оно из њега више му не важи, као што ће се и вашем покровитељству он изотети, јер сада је личност која би да побуди пажњу. Али ћете му ипак затворити очи пред нежељеним призором из протеклих дана у коме се на победничком постољу слави вешање о врат олимпијске медаље и плажењем језика.

Када сте савладали ово ново градиво превртања рукавице са наличја у лице за нестидљив стисак руке у поздраву, не може се десити да неко вама, инспектору књижевног текста, исплази језик. Ако и покуша, вратиће се свом замукнућу, само муцање ће му бити недовољно, свеједно за самозаписивано или за записивање његовог муцаног.

Тек од тада ће отисак вашег палца на тексту бити потврда његовог филигранског веза.

СТРАДАЊЕ ЈЕДНИХ УШИЈУ

Она је стасита, белопута, равне косе.
Оно је мајушно, снежнобело, кудраво.
Она је активисткиња невладине организације.
Оно је самоактивно, на подстицај и хиперактивно.
Она је члан кинолошког друштва.
Оно у њему сâмо регистровано.
Она је расно, верски, национално, по пореклу, у погледу сексуалног
опредељења и осталог захтеваног, недискриминантна.
Оно је сексуално дискриминантно, у осталом неопредељно.
Она му је као мајка.
Оно јој је као дете. Такви у међусобном односу у пуној су
толеранцији без обзира на уметак међу њима *као*, ако се
другачије не покаже. А показало се.
Она је тог јутра изашла из купатила црна као катран.
Оно је зајаукало, а потом бесомучно залајало.
Она је затиснула уши.
Оно је на тренутак замукло.
Недовољно да се *Оно* нетом не одлучи на завијање.
Она га је примиривала пруженом руком.
Оно ју је одбило бесомучним лајањем.
Она је упала у замку кушања.
Оно је окретањем главе одбило на чанчету понуђену омиљену му
посластицу.
Она зарекнуто некоруптивна.
Оно сада и доказано неподмитљиво.
Разлика у нијанси, али у његову корист.
Да ли и одлучујућа предност на његовој страни?
Ако и партијски неорганизована, *Она* не сме да изгуби партију.
Заиграну на карту *црної на белом*.
Обрт је још увек могућ.
И бива.
Да *Оно* буде *онесвещћено*.
Не, каже *Она*, друго јој се потврђује.
Али шта?
Да је *Оно* само *неосвещћено*.
Довољно за страдање једних ушију.
Само?